

IDR

Institutul Diplomatic Român

www.idr.ro

POLICY PAPER

Seria Policy Paper
cuprinde texte bazate
pe surse publice.
Opiniile exprimate
reprezintă punctele
de vedere ale
autorilor.

Institutul Diplomatic Român

Policy Paper nr. 12 / 2014

*Afganistan: ISAF pleacă,
problemele rămân*

Dr. Florin Diaconu

ISSN 2285 – 8938
ISSN-L 2285 – 8938

București 2014

Afganistan: ISAF pleacă, problemele rămân

Dr. Florin Diaconu*

Cu doar o zi înainte de momentul în care a fost încheiată redactarea acestui studiu, o nouă știre îngrijorătoare despre evoluțiile din Afganistan a ajuns în presa internațională. La 27 august 2014, *Wall Street Journal* (WSJ) publica un articol referitor la *impasul acut în care a ajuns procesul de auditare internațională a alegerilor prezidențiale din Afganistan*. Unul din cei doi candidați rămași în competiție, Abdullah Abdullah, și-a retras oamenii din echipa de observatori care lucrează, în cadrul unui efort coordonat și supervizat de către ONU, la renumărarea voturilor din turul al doilea al alegerilor prezidențiale, desfășurat în iunie a.c.

Decizia de retragere din mecanismul de renumărare a voturilor – și de stabilire a celui care va prelua responsabilitățile prezidențiale de la Hamid Karzai – s-a produs cu doar o săptămână înainte de momentul în care ar fi trebuit să aibă loc ceremonia oficială de instalare în funcție a noului președinte. Abdullah Abdullah, fost ministru de Externe, s-a plasat pe primul loc în primul tur al alegerilor, desfășurat în luna aprilie, dar nu a reușit și obține peste 50 % din sufragii. Contracandidatul său, fostul ministru de finanțe Ashraf Ghani, pare să fi câștigat majoritatea voturilor în al doilea tur de scrutin, dar Abdullah Abdullah a acuzat în mod public oficialitățile afgane, afirmând că acestea au fost implicate într-o fraudă masivă în favoarea lui Ghani, pe care l-ar susține inclusiv Hamid Karzai. În acest fel s-a ajuns, pentru a rezolva cumva impasul politic din Afganistan, la o renumărare a voturilor făcută sub controlul ONU, precum și în prezența unor echipe care îi reprezintă atât pe Ghani cât și pe Abdullah¹. *Desemnarea cât mai rapidă a viitorului președinte al Afganistanului, ca și recunoașterea legitimității acestuia inclusiv de către candidatul înfrânt, oricare ar fi acesta, sunt elemente absolut esențiale pentru menținerea și consolidarea securității și stabilității la nivel național și zonal. Și*

* Florin Diaconu este Senior Researcher (CR II / C S II) în cadrul Institutului Diplomatic Român (IDR) și conf. univ. dr. la Facultatea de Științe Politice a Universității din București. Absolvent al Colegiului Național de Apărare (în anul 2000).

¹ Nathan HODGE, "Afghanistan contender quits U.N. vote audit", *Wall Street Journal*, 27 august 2014, la adresa de Internet <http://online.wsj.com/articles/afghanistan-presidential-vote-audit-hampered-by-abdullah-no-show-1409135005?KEYWORDS=afghanistan+contender>

aceasta pentru că, în întreaga perioadă finală a mandatului său, Hamid Karzai a refuzat să semneze o înțelegere de securitate cu SUA, care să poată constitui un fundament consistent pentru prelungirea prezenței unor efective militare americane în Afganistan și după 31 decembrie 2014, dată la care actuala misiune a ISAF ia sfârșit. Iar continuarea prezenței militare străine – și mai ales a aprovizionării și finanțării forțelor de securitate afgane, ca și a altor instituții din Afganistan de către Occident – sunt, consideră mulți specialiști, ca și destui dintre afgani, elemente absolut esențiale ale oricărei încercări de a menține stabilitatea țării.

Insurgența, în creștere în unele zone

Dar *blocarea procesului politic* din Afganistan nu este deloc singura știre îngrijorătoare despre evoluțiile din această țară unde insurgența talibană și rezistența unor elemente ale organizației al Qaeda continuă. La 23 august 2014, de exemplu, influenta și foarte serioasa publicație *Washington Post* publica un articol consistent² care descria, în mod amănunțit, o ofensivă talibană majoră, desfășurată începând încă din luna iunie într-unul din districtele din sud-estul țării. Pe parcursul acestei ofensive a insurgenților au avut loc, afirmă publicația în cauză, unele dintre „cele mai grele lupte” din ultimii ani de pe teatrul de operațiuni afgan. Ofensiva a început printr-un atac masiv de noapte, întreprins de „mai multe sute de luptători” (ceea ce ar însemna, dacă am vorbi despre unități dintr-o forță armată regulată și permanentă, efectivul unui batalion mare sau chiar al unui regiment). Aceștia au intrat în liniște în satul Sarwan Qala, s-au cățarat pe acoperișurile caselor construite din chirpici și au deschis focul, pe neașteptate, „asupra punctelor de control ale armatei și poliției” aflate în jurul localității. Schimbul de focuri ce a urmat a fost atât de intens, încât sute de locuitori din Sarwan Qala „au fugit în grabă, pe jos sau pe măgari, către cătunele învecinate”. Campania declanșată de insurgenții talibani în iunie, în sud-estul Afganistanului, este descrisă ca fiind „tot mai sângeroasă”. Mohamed Naeem, guvernatorul provinciei Helmand, a afirmat recent că ofensiva la care

² Erin CUNNINGHAM, “Taliban offensive in southern Afghan district 'worst fighting' in years”, *Washington Post*, 23 august 2014, la adresa de Internet http://www.washingtonpost.com/world/taliban-offensive-in-southern-afghan-district-worst-fighting-in-years/2014/08/23/9435ec29-12c6-40b4-9fb0-5bca7f155cc7_story.html

ne referim aici a provocat pierderi umane grele – cel puțin 900 de morți, cifră „incluzând atât civili cât și combatanți”. Spitalele din district au tratat, între ianuarie și iulie, cam 3.000 de pacienți direct afectați de lupte. În iulie, numărul celor răniți a crescut până la 600, față de o cifră medie lunară de 400-450 (ceea ce măsoară, foarte clar, o *creștere notabilă a intensității luptelor, pe fondul creșterii intensității ofensivei talibane*). Trupele americane aflate în zonă se retrăseseră încă din luna mai, ceea ce a plasat întreaga responsabilitate pentru apărarea și securitatea districtului Sangin pe umerii forțelor militare și de poliție afgane. Există opinia că, într-un fel sau altul, rezultatul confruntărilor din zona Sangin între forțele guvernamentale afgane și insurgenții talibani ar putea fi un semnal „pentru felul în care poliția națională și armata națională afgană vor face față după ce trupele străine vor pleca din țară, la sfârșitul anului” în curs. Sangin este un district considerat a fi o regiune-cheie în provincia Helmand, din mai multe motive. Întreaga zonă a oferit talibanilor, ani în șir, posibilitatea de a cultiva mac, precum și rute de transport pentru droguri, arme și luptători. Sangin e de asemenea învecinat cu Kajaki, aflat imediat la nord, unde americanii au construit o hidrocentrală care ar trebui să furnizeze energie electrică pentru „o mare parte din sudul Afganistanului”. Insurgenții au distrus însă de o bună bucată de vreme cablurile rețelelor de transport, lăsând astfel arii întinse fără energie electrică. Valoarea strategică a districtului Sangin devine și mai clară dacă amintim faptul că aici, între 2010 și 2011, au murit în luptă nu mai puțin de „50 de militari din Corpul de Infanterie Marină” al SUA. Vreme de mai mulți ani, forțele occidentale din cadrul ISAF s-au străduit să-i împiedice pe talibani să folosească districtul Sangin ca pe o bază de operații. Conform declarațiilor guvernatorului provinciei Helmand, trupele afgane „se mișcă încet”, în special fiindcă insurgenții au amplasat „sute de mine”, ca și dispozitive explozive improvizate, în întregul district Sangin. Guvernatorul Naeem nu este prea optimist atunci când vorbește despre viitorul apropiat. „Cu ajutorul lui Allah”, spune el, insurgenții „nu vor cuceri capitala districtuală. Dar dacă vor reuși să facă asta, ei vor fi apoi capabili să pună mâna pe mai multe districte din jur. Și atunci vom avea pe cap o problemă uriașă”. Știm, din declarații cum sunt cele ale locotenentului Garth Langley din USMC, purtător de cuvânt al ISAF în zona de sud a Afganistanului, că „luptele au fost uneori dificile, și unele puncte de control au fost

cucerite și recucerite în mai multe ocazii”³. Ghulam Sakhi, general de brigadă care comandă una din unitățile de elită ale poliției naționale afgane care se află în misiune în districtul Sangin, descrie o situație generală care nu e deloc încurajatoare. El amintește faptul că forțele guvernamentale „au reușit să recucerească, la începutul lui august, șapte puncte de control”, dacă că armata și poliția nu controlează, practic, decât un număr limitat de posturi întărite, precum și bazarul din centrul districtului – o suprafață relativ îngustă, lungă de 1,6 kilometri și mărginită de multe „prăvălii mărunte”. Restul districtului constituie o zonă pentru controlul căreia insurgenții luptă zilnic împotriva forțelor guvernamentale. Localnicii – obligați de intensitatea extremă a luptelor să stea mai mult în case – spun că pozițiile întărite ale poliției „se află în mod constant sub focul insurgenților talibani”. *Rapoarte militare din zonă pun în evidență și alte realități îngrijorătoare: așa de exemplu, dacă talibanii nu lansau împotriva trupelor americane decât atacuri de scurtă durată, acum „ei se angajează în luptă pentru durate lungi”* (ceea ce poate însemna, credem, un plus semnificativ de încredere în propriile forțe în rândurile talibanilor, ca și o creștere notabilă a cantității disponibile de muniție, ca și o conjunctură tactică și operativă în care talibanii nu se mai confruntă cu riscul intervenției rapide a unor elemente de sprijin aerian cum sunt cele pe care le aveau la dispoziție unitățile combatante americane, pe vremea când se aflau în dispozitiv de luptă în Sangin). Forțele de poliție afgane declară că se simt „depășite tehnic” de talibani, care au la dispoziție cantități „de echipament sofisticat cum ar fi arme cu lunetă, aparate care permit vederea pe timp de noapte, precum și mii de dispozitive explozive improvizate puternice”. Jan Agha, un polițist în vârstă de 45 de ani care a comandat până recent un punct de control întărit aflat în satul Gumbat, la 8-900 de metri de centrul districtual, afirmă că luptele începute în iunie „sunt cele mai grele din toți cei opt ani pe care i-am petrecut în poliție, în Sangin”⁴. Afga a fost interviewat fiind internat într-un spital – singurul din provincia Helmand specializat în tratarea rănilor de război – pentru că a fost rănit, în luptă, în apropierea coloanei vertebrale. Într-un salon învecinat, polițistul Khoday Noor povestește cum a fost rănit, tot în localitatea Gumbat, după ce talibanii au săpat un tunel lung de 180 de metri pentru a-i putea ataca prin surprindere pe militarii guvernamentali, în plină

³ *Ibidem*

⁴ *Ibidem*

noapte. Noor povestește și că „satele sunt primejdioase”, pur și simplu fiindcă nu știi niciodată de partea cui sunt locuitorii: „poate că-s de partea noastră, dar poate că ei țin cu talibanii”. Tot Noor spune și că „o mare parte” din Sangin se află sub controlul insurgenților, care se află, în unele locuri, extrem de aproape de pozițiile defensive guvernamentale care protejează centrul districtual.

Localnicii din Sangin descriu episoade în care talibanii au deschis focul împotriva unor familii care mergeau la târg, omorând inclusiv copii. Aceiași localnici își aduc aminte cum, în iunie, imediat după începutul ofensivei talibane, autoritățile guvernamentale „s-au retras și ne-au spus că nu ne mai pot ajuta de aici încolo”. *Toate acestea descriu o situație în care forțele guvernamentale afgane dintr-un district-cheie al unei provincii importante se află permanent în defensivă, forțele talibane acționează cu eficacitate notabilă (și par a fi mai puternice decât guvernamentalii), iar populația locală are sentimentul – perfect legitim, de altfel – că a fost abandonată de liderii de la Kabul.*

General american ucis în capitala afgană

Amintim aici că situația de securitate nu este complet stabilizată nici măcar în Kabul. Dovadă stă faptul că, la 5 august a.c., un insurgent afgan (nu e încă foarte clar dacă el era taliban sau dacă aparținea organizației al Qaeda sau altei entități terorist-radicală), infiltrat în academia militară din Kabul (Academia Națională de Apărare „Mareșalul Fahim”), a deschis focul, prin surprindere, asupra unui grup de consilieri militari occidentali, aflați într-o „vizită de rutină” în instituția de învățământ militar din capitala afgană. *Înainte de a fi ucis în luptă, insurgentul afgan a reușit să împuște mortal un general din forțele terestre ale SUA (U.S. Army), să rănească un general german și să rănească grav mai mulți militari occidentali („cel puțin doisprezece”), relatează Reuters.* Aceeași sursă deschisă afirmă că incidentul „ridică noi semne de întrebare legate de măsura în care NATO e în stare să instruiască și să consilieze forțele de securitate afgane, în condițiile în care națiunile occidentale se retrag progresiv” din Afganistan. Surse germane afirmă că, în total, 14 militari din ISAF au fost răniți în schimbul de focuri. O oficialitate afgană a declarat că printre răniți se află „șapte americani și cinci britanici”. Tot *Reuters* amintește – citând un Raport al Pentagonului publicat în aprilie

2014 (și asupra căruia vom reveni, în mod amănunțit, în paginile următoare) – faptul că, în ultima vreme, numărul total de „insider attacks” se redusese semnificativ: doar 15 în 2013, față de un număr total de 48 de astfel de atacuri în anul 2012. Tot la 5 august, un atac de același tip a avut loc și în provincia Paktia din partea de est a Afganistanului. Un polițist local a deschis brusc focul asupra unor militari din forțele internaționale și din ANA (Afghan National Army), „rănind mai multe persoane”⁵.

Conform informațiilor publicate de Ministerul american al Apărării (Department of Defense – DoD), generalul-maior american ucis la Kabul se numea Harold J. Greene. El era adjunct al comandantului structurii numite *Combined Security Transition Command Afghanistan*. Șeful de stat major al forțelor terestre ale SUA, generalul Ray Odierno, a declarat în acest context că „vom rămâne angajați în misiunea noastră în Afganistan și vom continua să lucrăm împreună cu partenerii noștri afgani pentru a asigura siguranța și securitatea tuturor soldaților coaliției și a civililor”. Greene a absolvit Institutul Politehnic Rensselaer din New York, în 1980, după care a intrat în forțele armate. El și-a continuat concomitent și studiile, obținând o diplomă de master în științe inginerești, ca și un doctorat în știința materialelor (la University of Southern California). Pe parcursul îndelungatei sale cariere militare, Greene a îndeplinit numeroase funcții de comandă și de stat major. Între altele, el a fost cel însărcinat cu comanda programului pentru intelligence, război electronic și senzori. A îndeplinit și numeroase funcții în străinătate – în Germania, Grecia și Turcia. A absolvit și importante instituții de învățământ militar, inclusiv U.S. Army Command and General Staff College. Decorat cu Legiunea de Merit, Medalia pentru Serviciu Merituous, Army Commendation Medal, Army Achievement Medal și Army Superior Unit Award, Greene este cel dintâi general american care moare, fiind în misiune, după ce, la 11 septembrie 2001, atacul terorist asupra Pentagonului l-a ucis pe generalul-locotenent Timothy J. Maude⁶.

Îngrijorările acute ale unei notorii ziariste de origine iraniană

⁵ Hamid SHALIZI, Jessica DONATI, „U.S. general dead, German general wounded in Afghan attack”, *Reuters*, 5 august 2014, la adresa de Internet <http://www.reuters.com/article/2014/08/05/us-afghanistan-attacks-idUSKBN0G51BQ20140805>

⁶ Pentru aceste informații vezi Jim Garamone, „Officials Identify Army Major General Killed in Afghanistan”, *DoD News*, 6 august 2014, text accesat la adresa de Internet <http://www.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=122858>

Amintim aici și faptul că la 12 august a.c., Camelia Entekhabi-Fard, jurnalistă de origine iraniană născută în 1973, care trăiește la New York (și în Dubai) și care a scris, în perioada de apogeu a exceselor revoluției iraniene, pentru numeroase ziare și reviste reformiste⁷ a publicat în *Al Arabiya News* un articol în care atrage atenția asupra unor *riscuri foarte serioase care amenință – acum și în viitorul previzibil – Afganistanul*. Ea susține că, în ciuda ajutorului internațional masiv acordat Afganistanului, țara este, „după un război lung de treisprezece ani împotriva terorii, încă plină de insurgenți care sunt în stare să mențină controlul asupra unor orașe și fac acesta în timp ce luptă împotriva foștelor afgane”. Pentru Entekhabi-Fard, declarațiile și informațiile legate de emanciparea femeii în Afganistan sunt simple povești, atâta vreme „fetele încă nu pot merge la școală în provinciile sudice”, unde acțiunile și influența insurgenților talibani (care, la nevoie, se refugiază în regiunile pakistaneze slab controlate de autoritățile de la Islamabad) sunt mai consistente (iar uneori sunt chiar *foarte* consistente). Dincolo de aceste opinii ale căror nuanțe sunt, poate, discutabile, chiar dacă ele pun în lumină probleme cât se poate de reale, autoarea din care cităm aici afirmă: „ceea ce îi îngrijorează atât de mult acum pe afgani este vidul de putere ce există în absența trupelor americane, ca și lipsa de încredere în propriul lor guvern, acestea amândouă putându-se combina astfel încât să facă Afganistanul un alt Irak”. Autoarea subliniază *în special* faptul că „incertitudinea” este cea care domină actualmente peisajul politic afgan de după alegerile prezidențiale de la începutul verii. Despre respectivele alegeri (la care ne-am mai referit, chiar la începutul prezentului studiu), Entekhabi-Fard scrie că „au fost, se pare, afectate de fraude și tensiunile care au rezultat de aici ar putea pregăti terenul pentru teroriști, cum s-a petrecut și în Irak”. Autoarea scrie că „lecția pe care ar trebui s-o învețe Obama pentru Afganistan din ceea ce s-a întâmplat în Irak este să mențină trupele în țară”. Ea atrage atenția, spre finalul textului, că există acum și un alt risc serios: ca, sub presiunea noii escaladări a conflictului intern din Irak (unde integriștii din ISIL continuă să câștige teren), eforturile pentru menținerea stabilității Afganistanului să treacă, din nou, pe un plan secund:

⁷ Pentru biografia jurnalistei vezi „Camelia Entekhabifard” la adresa de Internet http://en.wikipedia.org/wiki/Camelia_Entekhabifard; un fragment de text autobiografic, în care se descrie drept fiind, în 1991, „cel mai tânăr reporter de presă scrisă din Teheran, și anume unul cu reputația de a fi foarte direct” poate fi găsit la adresa de Internet <http://www.oprah.com/spirit/Iranian-Journalist-Camelia-Entekhabi-Fards-Aha-Moment>

„Curând după începerea operațiunilor din Afganistan, SUA și aliații Americii s-au concentrat asupra Irakului, într-un moment în care misiunea din Afganistan nu era încă dusă la bun sfârșit. Ei au lăsat Afganistanul pe mâna unui președinte lipsit de experiență, iar rezultatul este impasul politic total, precum și exercitarea puterii reale de către grupări mafioate, realități cu care țara se confruntă acum. Odată cu creșterea violențelor în Irak, lumea a uitat din nou Afganistanul. Și, dacă Afganistanul va fi abandonat, ar trebui să ne așteptăm ca tot ceea ce se întâmplă acum în Irak să se întâmple și cu națiunea afgană”⁸.

***The Guardian* descrie un stat aflat în blocaj aproape total**

Știm, dincolo de opinii cum sunt cele ale Cameliei Entekhabi-Fard, că *există un blocaj realmente îngrijorător al multora dintre instituțiile statului afgan*, în condițiile în care, nici măcar la momentul actual, nu sunt clare rezultatele alegerilor prezidențiale. Un foarte recent articol publicat în cotidianul *The Guardian* relatează că, după mai bine de 11 luni de activități preelectorale, de alegeri și de numărare (și renumărare) a voturilor, „țara practic s-a oprit”, iar la nivelul eșaloanelor superioare ale birocrăției de stat, funcționarii cu multă experiență „își exprimă îngrijorarea în legătură cu efectele potențial dăunătoare ale prelungirii” acestei situații. Și – subliniem aceasta – nu vorbim despre probleme imaginare, ci despre chestiuni în egală măsură foarte concrete și foarte grave. Așa de exemplu, Hakim Mujahed, adjunctul președintelui structurii guvernamentale care este direct responsabilă pentru negocierile cu liderii grupărilor talibane, afirmă că „orice activitate cu adevărat importantă s-a oprit primăvara devreme, în timpul primului tur al alegerilor”. *The Guardian* subliniază că declarațiile lui Mujahed descriu, practic, faptul că „talibanii refuză să mai discute cu actualul guvern, pentru că presupun, pe bună dreptate, că viitoarea administrație va avea politici diferite de cele ale precedentei administrații”. Nici situația economică nu este îmbucurătoare. Ministrul Economiei, Abdul Arghandiwal, afirmă că incertitudinile politice afectează deja dinamica pe termen mediu și lung a vieții publice: „ca să implementăm politicile avem nevoie de planificare și este

⁸ Camelia ENTEKHABI-FARD, „Iraq crisis teaches Obama a harsh lesson on Afghanistan”, material publicat de *Al Arabiya News*, 12 august 2014, accesat la adresa de Internet <http://english.alarabiya.net/en/views/news/world/2014/08/12/Obama-s-lesson-from-Iraq-for-Afghanistan.html>

dificil să facem aceasta”. Demnitarul afgan mai spune și că țările donatoare din lumea occidentală au amânat – și continuă să amâne – transferul către Kabul a unei sume de aproximativ un miliard de dolari (sumă care ar permite continuarea funcționării instituțiilor statului afgan), dând de înțeles că banii vor fi trimiși abia după ce autoritățile afgane vor semna un acord de securitate, care să permită trupelor din Vest să rămână în țară și după încheierea misiunii ISAF, la sfârșitul lui 2014. În aceste condiții, spune Arghandiwal, „cele mai multe proiecte sunt în așteptare, și dacă situația aceasta se prelungește, ea poate însemna un singur lucru: criză economică”⁹.

Talibanii amenință în mod deschis

Ultimele luni au însemnat, pentru Afganistan, și o consistentă reactivare a grupărilor talibane. La 25 iulie a.c., ziua când musulmanii din întreaga lume celebrează sărbătoarea numită Eid al-Fitr, la sfârșitul lunii sfinte a Ramadanului, șeful suprem al talibanilor, mullahul Mohammed Omar, a dat publicității o proclamație în care îi îndemna pe toți afganii „să intre în rândurile talibanilor”. El s-a adresat în mod special afganilor din forțele de poliție și din unitățile noi armate naționale, care a fost instruită și echipată cu sprijin occidental, îndemnându-i: „veniți și duceți lupta sfântă, jihadul, alături de poporul vostru”. E posibil, comentează CBS News, ca insurgentul care l-a ucis pe generalul american la Kabul, ca și polițistul care și-a ucis șase colegi, la 6 august a.c., la un punct de control din sudul țării, „să fi auzit chemarea lansată de mullahul Omar”. Dincolo de presupuneri, există însă și date certe, extrem de îngrijorătoare. Un raport al ONU dat publicității în iulie a.c. pune în lumină faptul că în primele luni ale lui 2014 au fost uciși de peste două ori mai mulți civili (în special femei și copii) decât în întregul an 2013. Același raport al ONU indică faptul că vorbim de numărul cel mai mare de victime civile ale insurgenței din Afganistan pentru întreaga perioadă începută în anul 2009, când Națiunile Unite au început să țină socoteala exactă a consecințelor demografice ale conflictului din Afganistan. Jan Kubris, reprezentant special al ONU, afirmă că însăși „natura conflictului din Afganistan se schimbă”, precum și că „impactul asupra civililor

⁹ May JEONG (in Kabul), „Afghanistan's marathon presidential election brings country to standstill”, în *The Guardian*, la adresa de Internet <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/12/afghanistan-presidential-election-country-standstill>

se dovedește a fi devastator”. O înaltă oficialitate afgană care a preferat ca numele său să nu fie făcut public *explicită creșterea spectaculoasă a numărului de victime civile prin faptul că ordinea socială tradițională din țară – întemeiată, vreme de secole, pe faptul că structurile tribale își protejau în mod eficient membrii, ca și proprietățile (terenuri cultivate, turme, prăvălii) propriilor oameni – „este distrusă”*. În plus, afirmă aceeași înaltă oficialitate afgană, „americani nu știu cum să ducă un război de guerillă” în condițiile concrete ale Afganistanului. Același lider afgan crede că una din cauzele renașterii în forță a mișcării talibane este încrederea excesivă a americanilor în propria superioritate tehnologică. El spune și că, în condițiile reducerii continue a prezenței militare occidentale în țară, „s-a instaurat domnia puștii”. *Problemele cu care se confruntă acum Afganistanul sunt agravate și de dimensiunea interetnică evidentă a competiției pentru funcția prezidențială*. Primul tur al alegerilor, desfășurat în aprilie, s-a încheiat cu o victorie relativ clară a lui Abdullah Abdullah, candidat de origine tadjică și aliat, vreme de mulți ani, cu uzbekii și tadjicii din Alianța Nordului. Abdullah a obținut cele mai multe voturi, dar nu a fost capabil să mobilizeze în sprijinul său majoritatea absolută a electoratului. În aprilie, candidatul paștun Ashraf Ghani Ahmadzai a ieșit doar pe locul doi. Menționăm aici că etnia paștună este cea mai numeroasă în Afganistan, că numeroși paștuni trăiesc și în Pakistan, precum și că, etnic vorbind, mișcarea talibană a fost totdeauna predominant paștună. În condițiile în care a fost organizat, la începutul verii, un al doilea tur de scrutin, candidatul paștun a reușit să obțină o majoritate clară. Dar partizanii lui Abdullah au protestat, spunând că votul a fost masiv fraudat și afirmând că pot demonstra aceasta, cu probe serioase. În aceste condiții, Secretarul de Stat al SUA a efectuat o vizită-fulger în Afganistan, convingându-i, la 12 iulie, pe ambii candidați să accepte o renumărare a voturilor. Acest proces este încă în curs și a condus, în ultimele zile, inclusiv la încăierări extrem de violente ale partizanilor celor doi candidați. *În condițiile în care nu e deloc clar cine va conduce în viitor Afganistanul și nu pare să existe vreo formă de consens național într-adevăr funcțional, e cumva firesc ca talibanii să profite de vidul de putere, ca și de faptul că efectivele militare occidentale se reduc continuu*. În conformitate cu opiniile unor comentatori de presă care scriu despre talibani de decenii întregi, principala mișcare insurgentă din Aghanistan „se află acum într-o poziție mai bună decât oricând în ultimii treisprezece ani”. Importanți lideri talibani – atât

foști demnitari ai regimului doborât de la putere de intervenția americană începută în toamna lui 2001, cât și lideri ai unor segmente ale actualei mișcări talibane – sunt extrem de optimiști atunci când evaluează șansele lor de viitor. Așa de exemplu, mullahul Salam Akhond, care comandă forțele talibane în sudul provinciei Helmand, declară că „reducera forțelor SUA și ale NATO a schimbat deja situația în favoarea talibanilor și ne oferă posibilitatea să revenim. Akhond a declarat telefonic celor de la CBS News că „armata afgană rezistă, dar e incapabilă să facă față” cu deplin succes resurgenței talibane. Un alt lider taliban, fost ministru-adjunct înainte de 2001 și personaj extrem de influent în estul țării, afirmă că, în condițiile actuale, talibanii „probabil că vor putea întemeia un stat islamic în Afganistan”. Ex-ministrul declară și că *talibanii privesc cu mare interes faptul că alegerile prezidențiale au exacerbă din nou tensiunile interetnice, plasând grupul paștun pe o traiectorie aflată în evidentă coliziune cu interesele minorităților uzbekă și tadjică, dominante în nordul țării.*¹⁰

Raportul din aprilie 2014 al Pentagonului (U.S. Department of Defense)

*Toate aceste informații de presă – împreună cu multe altele, prezente în ceea ce produc în mod curent ziare, reviste și agenții de presă dintre cele mai serioase – au un numitor comun evident: descriu, precis și amănunțit, o situație generală de securitate în Afganistan care e dominată de probleme și disfuncții de tot felul și care nu îngăduie o viziune optimistă asupra viitorului acestei țări. Există însă documente oficiale occidentale care, fără a ocoli existența unor probleme consistente în Afganistan, conturează imaginea generală a unor evoluții predominant pozitive, care îngăduie imaginarea unor scenarii (mai) optimiste de viitor. Contrastul între ceea ce descrie presa și ceea ce descriu unele rapoarte oficiale este atât de consistent, încât pare că avem de-a face cu două realități diferite. E posibil, desigur, ca relatările de presă să plece de la faptul, arhicunoscut, că pentru media, *good news in no news*. Dar e la fel de posibil ca rapoartele oficiale la care facem aici trimitere să fie serios contaminate de o cantitate*

¹⁰ Pentru fragmentele de text citate în acest paragraf vezi Jere Van DYK, „Why America's war in Afghanistan is no victory”, *CBS News*, 13 august 2014, la adresa de Internet <http://www.cbsnews.com/news/why-americas-war-in-afghanistan-is-no-victory/>

periculos de mare de *wishful thinking*, acea formă de gândire care confundă, accidental sau intenționat, dorințele cu realitatea.

Dintre rapoartele oficiale relativ recente care discută foarte amănunțit situația din Afganistan și care conțin numeroase pasaje ce descriu în cheie excesiv de optimistă situația din această țară amintim aici textul masiv intitulat *Progress Toward Security and Stability in Afghanistan*¹¹, publicat în aprilie 2014 de către ministerul american al Apărării – Department of Defense. Raportul în cauză a fost întocmit în cadrul unui efort coordonat, la care alături de Pentagon au participat ministerul de Externe, Biroul pentru Management și Buget, Directorul serviciilor naționale de intelligence, Procurorul general, Șeful Agenției Antidrog (Drug Enforcement Administration), Agenția SUA pentru Ajutor Internațional (USAID), ministerul de Finanțe și ministerul Agriculturii¹². Textul acoperă principalele evoluții care s-au petrecut în Afganistan în intervalul 1 octombrie 2013-31 martie 2014 și va fi urmat de un nou raport – ce urmează să fie publicat în toamnă – care va acoperi intervalul 1 aprilie-30 septembrie 2014.

Textul este precedat de un rezumat (*Executive Summary*) care începe prin a afirma că „forțele de securitate afgane au rezistat împotriva insurgenței, au susținut ceea ce au câștigat în timpul luptelor din 2013 și au asigurat cu succes securitatea alegerilor prezidențiale și a acelorora pentru consiliile provinciale, desfășurate la 5 aprilie 2014”¹³. Textul susține și că „în ciuda intenției insurgenților de a provoca probleme procesului electoral, operațiunile de securitate desfășurate de forțele de securitate afgane au prevenit în întreaga țară atacuri împotriva unor ținte importante și prezența la vot a fost mare”, iar „creșterea importantă a atacurilor care au precedat alegerile precedente din Afganistan nu a mai avut loc”¹⁴. Același text subliniază și faptul că „guvernul Republicii Islamice a Afganistanului deține controlul asupra celor 34 de capitale provinciale și asupra tuturor orașelor importante”, că „numărul operațiunilor întreprinse de către forțele naționale de

¹¹ U.S. Department of Defense, *Progress Toward Security and Stability in Afghanistan: Report to Congress, In accordance with sections 1230 and 1231 of the National Defense Authorization Act (NDAA) for Fiscal Year 2008 (P.L. 110-181), as amended; to include reports in response to section 1221 of the NDAA for Fiscal Year 2012 (P.L. 112-81), the Senate Report (S. Rpt. 112-173), to accompany the NDAA for FY 2012 (P.L. 112-81), and sections 1212, 1223, and 1531(d) of the NDAA for Fiscal Year 2013 (P.L. 112-239)*, aprilie 2014, text accesibil, în format .pdf, la adresa de Internet http://www.defense.gov/pubs/April_1230_Report_Final.pdf

¹² U.S. Department of Defense (DoD), *Op. cit.*, p. iii

¹³ *Ibidem*, p. 1

¹⁴ *Ibidem*, p. 1

securitate afgane s-a dublat în perioada acoperită de raport față de aceeași perioadă a anului trecut” și că „pierderile suferite de forțele americane și ale coaliției internaționale au scăzut semnificativ în 2013 – fiind doar la un sfert din nivelul atins în 2010”, precum și că „mai mulți dintre indicatorii ce măsoară violența se află la un nivel mai scăzut decât cu un an în urmă, incluzând aici o scădere cu 2 % a numărului atacurilor inițiate de inamic, o scădere cu 8 % a numărului atacurilor complexe, și o scădere cu 24 % a episoadelor în care au fost folosite dispozitive explozive improvizate”¹⁵.

În ceea ce privește dinamica și performanțele forțelor de securitate – respectiv armata și forțele de poliție – textul afirmă, între altele, că „forțele afgane își mențin coeziunea și încrederea în sine”, precum și că ele „au demonstrat superioritate tactică în raport cu insurgenții”¹⁶. Despre insurgenți, opiniile conținute de Raport sunt tot generatoare de optimism. „Insurgența condusă de talibani a eșuat în încercarea de a realiza obiectivele sale operaționale în perioada acoperită de raport”¹⁷, afirmă textul pe care îl comentăm aici. Al Qaeda este prezentată ca fiind practic incapabilă să mai „folosească Afganistanul ca pe o platformă de pe care să lanseze atacuri teroriste transnaționale”, precum și ca o organizație care mai controlează „doar regiuni izolate din nord-estul Afganistanului”, menținând și „un acces limitat” la alte părți ale țării. Raportul consideră că organizația condusă odinioară de Ossama bin Laden a fost obligată „să se concentreze mai mult pe propria supraviețuire, decât pe operațiuni întreprinse împotriva lumii occidentale”¹⁸. Despre numărul și dinamica atacurilor inițiate de inamic, Raportul afirmă că, între 1 octombrie 2013 și 13 martie 2014, 80 % dintre acestea s-au produs în regiuni unde trăiește doar 39 % din populația Afganistanului, iar 50 % „s-au produs acolo unde trăiește o cotă-parte de doar aproximativ 8 % din populație”¹⁹. Mai mult, afirmă autorii textului, chiar și capacitatea insurgenților de a exploata succesul militar s-a dovedit a fi limitată: „talibanii s-au dovedit a nu fi capabili să transforme succesele tactice limitate în câștiguri strategice sau în plan operațional” și, în plus „ei rămân lipsiți de popularitate pentru majoritatea afganilor”²⁰.

¹⁵ *Ibidem*, p. 1

¹⁶ *Ibidem*, p. 2

¹⁷ *Ibidem*, p. 3

¹⁸ *Ibidem*, p. 3

¹⁹ *Ibidem*, p. 11

²⁰ *Ibidem*, p. 12

Performanța generală a guvernării este apreciată ca făcând progrese notabile: „instituțiile naționale ale Afganistanului își îmbunătățesc în continuare capacitatea de a furniza o guvernare constituțională, stabilă, eficace și care răspunde la solicitări” și „continuă realizările semnificative în domeniile educației, sănătății, accesului la energie electrică și dezvoltării rurale”²¹.

Dinamica economică este prezentată tot în termeni dominați de optimism. Textul precizează, de exemplu, că „PIB-ul a crescut rapid începând din 2001, creșterea atingând un nivel mediu anual de 9-10%”²².

Textul în cauză nu conține, desigur, doar evaluări pozitive și generatoare de optimism. El recunoaște, de exemplu, de la bun început, că forțele de securitate afgane (respectiv armata națională și forțele de poliție), deși au înregistrat „progrese substanțiale”, continuă să se confrunte cu faptul că au „capacități logistice și de susținere care rămân subdezvoltate”, iar „corupția continuă” să erodeze funcționarea instituțiilor responsabile pentru securitate la nivel național. Raportul recunoaște și că, la sfârșitul lui 2014, atunci când se va încheia misiunea ISAF, forțele afgane se vor confrunța în continuare cu patru probleme mari, în domenii în care realizările sunt cu mult mai mici decât nevoile reale: „sprijinul aerian; efortul general în domeniul muncii de intelligence; operațiunile speciale; și capacitatea instituțională a ministerelor afgane cu atribuții în domeniul securității”²³. Textul recunoaște și că diversele mutații și evoluții petrecute în țară – între care și refuzul președintelui Karzai de a semna înțelegerea bilaterală de securitate (BSA) cu SUA – „au generat incertitudini în întreaga societate afgană”, precum și că „talibanii au încercat să obțină câștiguri pe seama incertitudinii și a temerii că afganii vor fi abandonați”²⁴ de coaliția internațională după ce misiunea ISAF se va încheia la 31 decembrie 2014.

Raportul conține și referiri la problemele economice. Am rezumat deja, mai sus, referirile la creșterea accelerată a PIB. Dar textul subliniază și faptul că economia țării e încă una subdezvoltată, cu o agricultură care generează „aproape 25 % din PIB și în care lucrează 60-80% dintre afgani”, precum și că țara „suferă din cauza lipsei lucrători

²¹ *Ibidem*, p. 71

²² *Ibidem*, pp. 85-86

²³ *Ibidem*, p. 1

²⁴ *Ibidem*, p. 1

calificați”, situație care are rădăcini inclusiv în faptul că „rata de alfabetizare a populației e de doar 28 %”. Textul precizează și că sărăcia continuă să existe ca fenomen major la nivel național, cu „36 % din populația Afganistanului având un venit individual lunar mai mic de 25 de dolari SUA”²⁵.

La o evaluare atentă, *Raportul din aprilie a.c. al Pentagonului este unul care, deși conține numeroase pasaje ce pun în evidență probleme și disfuncții de toate tipurile, ce amenință securitatea și stabilitatea Afganistanului, concentrează atenția asupra rezultatelor și trendurilor pozitive, care permit și catalizează o viziune de viitor optimistă legată de dinamica generală a societății afgane.*

Ce declara acum un an Seth G. Jones

Amintim aici faptul că, în primăvara anului trecut, Seth J. Jones, specialist american cu multă – și mai ales extrem de relevantă – experiență profesională nemijlocit legată de situația din Afganistan (el a fost, între altele, și consilier al Comandantului Forțelor Speciale ale SUA în Afganistan), a făcut, în declarațiile²⁶ sale prezentate în fața unei comisii a Congresului SUA, numeroase trimiteri la tendințe și fapte care, atât separat cât mai ales împreună, conturează un *tablou relativ pesimist al viitorului pe termen scurt și mediu al Afganistanului*. Așa de exemplu, Jones sublinia faptul că „ar fi în detrimentul securității naționale a Statelor Unite să retragem toate forțele militare americane din Afganistan, așa cum SUA a procedat în Irak”. Jones preciza că, în opinia sa, „Statele Unite ar trebui să continue să întreprindă operațiuni antiteroriste și să-i sprijine pe afgani în eforturile de contrainsurgență”²⁷ și după 2014, an la finele căruia misiunea prezentă a ISAF ia sfârșit. Accentul pus de Jones pe *necesitatea* de a menține o prezență militară americană suficientă în Afganistan este întemeiat pe un motiv extrem de puternic: „Există în Afganistan și Pakistan mai multe grupări militante care amenință securitatea SUA, ca și interesele sale în străinătate”. Listând aceste grupări, Jones insistă *în special* asupra

²⁵ *Ibidem*, p. 86

²⁶ Seth G. JONES, *After the Withdrawal. A Way Forward in Afghanistan and Pakistan: Testimony presented before the House Foreign Affairs Committee, Joint Subcommittee on Middle East and North Africa and Subcommittee on Asia and the Pacific on March 19, 2013*, RAND Corporation, RAND Office of External Affairs, CT-382, March 2013, text accesibil, în format .pdf, la adresa de Internet <http://www.rand.org/pubs/testimonies/CT382.html>

²⁷ Pentru aceste opinii vezi Seth G. JONES, *op. cit.*, p. 1

unui număr de *patru rețele și / sau organizații: al Qaeda* (despre care preciza că „își menține în continuare principalele elemente de conducere de-a lungul frontierei afgano-pakistaneze”), *Lashkar-e-Tayyiba* (care întreprinde atacuri teroriste în regiune și „care a avut agenți operativi arestați în Statele Unite”), *Tehreek-e-Taliban Pakistan* (care a fost implicată în tentativa de atentat din 2010, care ar fi trebuit să se finalizeze cu un atac masiv în Times Square, la New York) și *rețeaua Haqqani* (care „a întreprins numeroase atacuri împotriva forțelor americane și împotriva ambasadei SUA din Afganistan”).

În continuare, Jones prezintă – pentru o mai bună înțelegere a riscurilor direct asociate cu o eventuală retragere completă din Afganistan – câteva elemente din istoria foarte recentă a Irakului, țară în care SUA a avut, până acum câțiva ani, o masivă prezență militară. Jones subliniază faptul că după retragerea completă a forțelor americane, organizația al Qaeda în Irak (AQI) „și-a intensificat campania de violențe în Irak și și-a stabilit o nouă zonă de operațiuni în Siria învecinată”. Jones oferă și cifre – „în prima parte a lui 2013, AQI era implicată într-un număr mediu lunar de 30 de atacuri sinucigașe și cu bombe amplasate în autovehicule, ceea ce reprezintă o creștere de 50 % față de nivelul din 2011 – ultimul an în care forțele SUA au fost prezente în Irak”. Seth G. Jones formulează, apoi, o concluzie îngrijorătoare: „Experiența din Irak ar trebui să fie o lecție despre riscurile unei retrageri prea timpurii în Afganistan și Pakistan”.²⁸

În legătură cu grupările teroriste și / sau insurgente din Afganistan și Pakistan, Jones afirmă următoarele: a. cea mai primejdioasă grupare continuă să fie rețeaua al Qaeda care, „deși slăbită ca urmare a atacurilor continue cu drone, continuă să supraviețuiască”, fiind condusă de lideri eficienți, cum ar fi Ayman al-Zawahiri, secondat de Abd al-Rahman al-Sharqi, Abu Zayd al-Kuwaiti, Hamza al-Ghamdi și Abd al-Rahman al-Maghrebi²⁹; b. al Qaeda a reușit să dezvolte o eficientă „strategie simbiotică” în regiunea constituită de Afganistan și Pakistan. Aceasta înseamnă că, în condițiile în care organizației al Qaeda „îi lipsesc legitimitatea și puterea de a stabili pe cont propriu o bază sigură în Afganistan și Pakistan”, organizația a „stabilit relații strânse” cu alte entități cu agendă teroristă sau axată pe insurgență, cu precizarea că „gradul de cooperare diferă” de

²⁸ *Ibidem*, p. 1-2

²⁹ *Ibidem*, p. 2

la caz la caz³⁰ (Jones enumeră nu mai puțin de 15 organizații teroriste și / sau insurgente cu care Al Qaeda cooperează în diverse arii geografice din Afganistan și Pakistan, cooperarea fiind uneori „limitată”, de exemplu „la anumite zone și anumiți comandanți”, sau „incluzând chestiuni legate de adăpost sigur, materiale, instruire”; dar alteori avem de-a face chiar cu „relații strânse în plan strategic și în plan operativ”³¹); c. Seth J. Jones atrage atenția în mod special și asupra riscului extrem de consistent constituit de capacitatea organizațiilor și rețelelor teroriste, inclusiv al Qaeda, de a atrage, îndotrina și folosi recruți veniți din lumea occidentală (așa de exemplu, el amintește faptul că, „în decembrie 2009, cinci americani din Alexandria, Virginia – Ahmed Abdullah Minni, Umar Farooq, Aman Hassan Yemer, Waqar Hussain Khan și Ramy Zamzam – au fost arestați în Pakistan și ulterior au fost condamnați, fiind acuzați de terorism. Ei s-au radicalizat încă din Statele Unite și apoi au plecat în Pakistan pentru instruire și pentru a primi indicații operaționale”. Jones menționează și faptul că un al șaselea personaj de acest tip, Faisal Shahzad, „a încercat în mai 2010 să detoneze un dispozitiv exploziv improvizat în Times Square, la New York, după ce fusese instruit de specialiștii în construirea de bombe ai organizației Tehreek-e-Taliban Pakistan”³²); d. Jones afirmă că în regiunea constituită de Afganistan și Pakistan „există – și probabil vor continua să existe – mai multe organizații islamice extremiste, cele mai multe dintre ele sunnite, care amenință Statele Unite”, precum și că „o retragere a tuturor forțelor americane din regiune va slăbi în mod semnificativ capacitatea SUA de a întreprinde operațiuni contra-teroriste în regiune și va putea permite o resurgență a acestor grupări”³³, serios slăbite de ani întregi de confruntare cu forțele din cadrul ISAF și cu diverse categorii de forțe afgane de securitate (noua armată națională afgană și forțele de poliție afgane, înarmate, instruite și asistate de țările occidentale).

Jones enumeră apoi *progresele înregistrate, în diverse sectoare, de societatea afgană în ultimii ani*. Așa de exemplu, în plan economic, PIB-ul pe cap de locuitor a crescut de la 92 de USD în 2001 la 543 USD în 2011; investițiile externe directe au crescut și ele, de la 170.000 USD în anul 2000 la aproximativ 83 milioane USD în anul

³⁰ *Ibidem*, p. 2

³¹ *Vezi Ibidem*, p. 3 (*Table 1: Al Qa'ida's Relationship with Groups in Afghanistan and Pakistan*)

³² *Ibidem*, p. 3

³³ *Ibidem*, p. 4

2011; producția agricolă a crescut și ea – cea de cereale, de exemplu, s-a triplat practic, de la 1,9 milioane tone metrice în 2000 la „aproape șase milioane tone metrice în 2010”³⁴.

Dar, afirmă Jones, deși „societatea afgană se află acum într-o situație mai bună decât cu un deceniu în urmă”³⁵, *țara continuă să se confrunte cu numeroase probleme majore*. Așa de exemplu, „corupția” care atinge frecvent „un nivel înalt” afectează grav performanța generală a guvernării, ca și perspectivele de viitor (Jones precizează că Afganistanul „rămâne în topul celor mai corupte țări din lume”³⁶). O altă problemă majoră este „sustenabilitatea economică”, mai mulți economiști avertizând asupra faptului că „e posibilă o recesiune în Afganistan” atunci când finanțarea internațională direct asociată acum cu prezența ISAF „se va reduce”³⁷. Jones susține și că, în continuare, persoane și structuri din Pakistan (inclusiv din serviciile secrete și din forțele armate) „continuă să furnizeze un anumit sprijin insurgenților afgani, ceea ce constituie o activitate „împotriva SUA”³⁸.

Pentru a împiedica orice formă de evoluție a situației din Afganistan în defavoarea intereselor de securitate ale SUA – și în sens mai larg ale Occidentului – Jones recomandă, ca „opțiune viabilă pe termen lung”, continuarea prezenței americane în regiune, prin menținerea în Afganistan a unui număr de militari din Forțele Speciale, ajutați de CIA „și de o cantitate mică de forțe convenționale” (în total cam 8.000-12.000 de oameni în 2015, cifra exactă „depinzând de condițiile din teren, ca și de alți factori”). El descrie și două obiective majore pe care SUA ar trebui să le urmărească neabătut în Afganistan: „să sprijine forțele naționale și locale afgane în a preveni răsturnarea de către talibani, cu mijloace militare, a guvernului afgan”, precum și eforturi menite să-i elimine sau neutralizeze „pe liderii al Qaeda ca și pe alții care complotează împotriva SUA și a aliaților de peste mări ai Americii”³⁹. *Cel mai important este, credem, faptul că Seth G. Jones avertizează în mod deschis că „o retragere precipitată a SUA și continuarea sprijinului pakistanez oferit grupărilor insurgente din Afganistan ar putea conduce la*

³⁴ *Ibidem*, p. 4

³⁵ *Ibidem*, p. 4

³⁶ *Ibidem*, pp. 5-6

³⁷ *Ibidem*, p. 6

³⁸ *Ibidem*, p. 7

³⁹ *Ibidem*, p. 9

situația în care talibanii ar putea controla o parte sau chiar o mare parte a Afganistanului pe parcursul următorilor 10 ani”⁴⁰.

Scurte concluzii

Toate aceste elemente de informație au menirea să pună în evidență următorul fapt: *în legătură cu evoluțiile din Afganista, țară pentru a cărei pacificare și stabilizare Occidentul a făcut aproape un deceniu și jumătate de eforturi și cheltuieli uriașe, pierzând și multe mii de militari, există actualmente două seturi de informații și evaluări care sunt substanțial (iar adesea sunt practic complet) diferite.* Presa descrie un Afganistan instabil și impredictibil, unde insurgența talibană câștigă din nou teren, în timp ce instituțiile statului nu funcționează, iar populația e neliniștită și se simte abandonată. În schimb, rapoarte oficiale – inclusiv cel mai recent Raport înaintat Congresului SUA de către ministerul american al Apărării, în aprilie a.c. – insistă în special asupra succeselor și realizărilor obținute în Afganistan, care ar fi o țară în continuu proces de stabilizare și consolidare, ca și un teatru de operațiuni unde insurgența s-ar afla în plin reflux.

Ambele imagini despre Afganistan, și cea predominant pesimistă (prezentă în special în relatările de presă ale unor jurnaliști de la publicații, agenții și posturi de radio și televiziune dintre cele mai serioase), ca și cea predominant optimistă (prezentă în numeroase rapoarte oficiale, din care am selectat aici unul pe care îl considerăm extrem de relevant – este vorba despre cel semestrial al Pentagonului) sunt coerente și credibile. *Dar ne confruntăm aici cu o problemă logică elementară: una și aceeași țară, Afganistanul, nu poate fi concomitent și instabilă (cum relatează presa), dar și stabilă, dominată de succesul forțelor de securitate afgane, ca și de refluxul insurgenței și al organizațiilor de tipul al Qaeda (așa cum afirmă destule rapoarte oficiale).* Așa cum formulam într-un recent și foarte scurt comentariu, „adevărul este unul singur, și el ne

⁴⁰ *Ibidem*, p. 10

pândește printre dealurile și prin văile prăfoase ale Afganistanului”⁴¹, acolo unde insurgenții așteaptă ca Occidentul să comită eventuale erori.

Dacă cumva imaginea decidenților politici occidentali despre Afganistan va fi, inclusiv sub impactul unor rapoarte oficiale excesiv de optimiste, una dominată de prea multă confuzie între aspirații și realități (ceea ce numim în general folosind termenul de *wishful thinking*), *consecințele ar putea fi, inclusiv pe termen mediu și lung, absolut dramatice atât pentru securitatea lumii occidentale (din care face parte și România), cât și pentru credibilitatea pe plan global a capacității Occidentului de a rezolva probleme și de a gestiona crize.*

⁴¹ Florin DIACONU, “Afghanistan: Major press agencies and some important U.S. official reports depict two vastly different realities”, 20 august 2014, text accesibil la adresa de Internet <http://morgenthaucenter.org/afghanistan-major-press-agencies-and-some-important-u-s-official-reports-depict-two-vastly-different-realities/>